

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
“ ” _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 6007001 “Aqronomluq”

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: “Aqrar elmləri”

Fənnin adı: Üzümçülük. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 12.04.2018-cı il F-249 sayılı əmri ilə nəşr hüququ-qrif verilmişdir.

I. Fənn haqqında məlumat:

Kodu: IPF-B26

Tədris ili: II (2025/2026)

Semestr: IV

Tədris yükü: 40 saat : Auditoriyadan kənar 26 saat. Auditoriya saati 14 saat. Mühazirə -10 saat, laboratoriya 4 saat

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya № 108-mühazirə; 106-laboratoriya

Saat: IV gün saat-10³⁰ ,V gün saat 10³⁰

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Məmmədova Ülviyyə Malik qızı

Məsləhət günləri və saati: IV gün saat 14:00

E-mail ünvanı: ulviyye99@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Füzuli 170 a

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri

Əsas ədəbiyyat

1. Abbasov S.Üzümçülüğün məlumat kitabı.Bakı,1972

2.Qasimov D.Üzümçünün stolüstü kitabı.Bakı,Azərbaycan,1978

3.Süleymanov C.S.,Məmmədov R.Ə.Üzümçülük,Bakı 1982

4.Şərifov F.H.Üzümçülük, Bakı, Maarif,1988

5.Yusifov Ə.N.,Məmmədov C.Ş.,Qasimov T.P., 2013,302s

6.Cəfərov M.İ. və b Kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərmə və yığılma texnologiyası.,Bakı.MBM nəşriyyatı,2007

Əlavə ədəbiyyat

1.Həsənov Z.,Cəfərov İ.,Ağayev F.Bağban nəyi bilməlidir.Bakı.MBM-R,2009,367s

2. Həsənov Z.M.Meyvəçilik.Bakı.MBM nəşriyyatı,2007

Köməkçi WEB-mənbələr

www.anl.az/down/meqale/azerbaycan/2011/mart/164960.htm

www.elibrary.az/.../cqirbis 64.exe...üzümçülük

www.respublika-news.az/index.php/...2501

www.wine-grape.az/.../üzümçülük

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Proqram tədris planında “Meyvə və subtropik bitkiləri,tərəvəz və üzümçülüğün əsasları” fənni üzrə nəzərdə tutulmuş bütün məsələləri əhatə edir.Fənnin məqsədi tələbələrə üzümün becərmə tarixi,sortları və onların bioloji xüsusiyyətləri,üzümün tərkib göstəriciləri və keyfiyyətinə təsir edən amillər,üzümün yığılması,daşınması və saxlanması,qurudulması üsulları, botaniki,ekoloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərini aqrotexnikasını öyrənməkdir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə.Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilə bilər.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərsi başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir

-7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür

- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir

- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir

- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.

- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var

- 0 bal – suala cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semester nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməçək

X.Təqvim mövzu planı: Mühazirə - 10 saat, laboratoriya- 4 saat.

No	Keçirilən mühazirə mövzuların məzmunu	Mühazirə
1	Mövzu:Giriş.Üzümçülük bitkiçiliyin bir elm sahəsi kimi Plan. 1.Üzümçülüyn inkişaf tarixi və hazırki vəziyyəti 2.Tərəvəzçiliyin xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti 3.Respublikada əsas üzüm sortlarının qısa xarakteristikası Mənbə:[1.2.]	2
2	Mövzu:Üzüm bitkisinin biologiyası,ekologiyası və orqanoqrafiyası. Plan. 1.Üzüm bitkisinin orqanları, onların morfologiyası, anatomiyası və fiziologiyası. 2.Üzüm sortlarının morfoloji və bioloji xüsusiyyətləri. 3.Üzüm bitkisinin mühit şəraiti ilə əlaqəsi 4.Üzüm bitkisinin böyüməsinə, məhsuldarlığına və məhsulun keyfiyyətinə işığın təsiri Üzüm bitkisi üçün torpaq şəraiti 5.Üzüm bitkisinin yeraltı hissəsinin orqanları,onların torpaqda yerləşmə dərinliyi, kökün vəzifələri 6.Yerüstü hissənin orqanları və onların funksiyaları Mənbə:[3.4.5]	2
3	Mövzu.Üzüm bitkisinin çoxaldılması. Plan 1.Üzüm bitkisinin əsas çoxaldılması üsulları	2

	2.Üzüm bitkisinin toxumla çoxaldılması 3.Üzüm bitkisinin vegetativ çoxaldılması üsulları Mənbə: [1.2.3.]	
4	Mövzu:Üzümlüklərdə qulluq işlərinin həyata keçirilməsi. Plan 1.Üzüm bitkisinin qida elementlərinə olan tələbatı və tətbiq edilən gübrələrin növləri 2.Gübrələrin verilmə vaxtı və texnikası 3.Tənəyin suya olan tələbatı Suvarmanın vaxtı və norması 4.Üzümlüklərin təmir edilməsinin məqsədi və əhəmiyyəti 5.Məhsul verən üzümüklərin təmiri 6.Cavan üzümüklərin təmiri 7.Üzüm bitkisinin əsas xəstəlikləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri. 8.Üzüm bitkisinin zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri. 9.Məhsul verən üzümüklərdə tətbiq edilən yaşıl əməliyyat 10.Üzüm bitkisinin kəsilmə qaydaları Mənbə: [3.4.6]	2
5	Mövzu:Məhsulun yığılması və saxlanması. Plan 1.Üzümlükdə məhsuldarlığın qabaqcadan təyin edilməsi və məhsul yığımı 2.Üzümün sortlaşdırılması və qablaşdırılması,daşınması və saxlanması Mənbə: [3.5.]	2
	Cəmi:	10 s.

	Laboratoriya məşğələsi mövzuları.	
1	Mövzu: Tənəyin orqanları ilə tanışlıq. Kökün, gövdənin, yarpağın, gözcüyün, çiçəyin və digər genertiv orqanların morfolojiyası və anatomiyası	2
2	Mövzu: Məhsuldarlığın qabaqcadan təyin edilməsi və məhsul yığımı	2
	Cəmi:	4 s.

XI.Fənn üzrə tələblər və tapşırıqlar.

Fənnin öyrənilməsi nəticəsində **tələbə bilməlidir:**

- üzüm bitkisinin yerüstü və yeraltı sisteminin morfoloji və bioloji xüsusiyyətlərini,fizioloji funksiyalarını
- böyüməsi və formalaşmasının qanunauyğunluqlarını
- xarici mühit amillərinin üzüm bitkisinin boyuna,məhsuldarlığına və məhsulun keyfiyyətinə təsiri.
- təbiətdə və insan həyatında bu bitkinin əhəmiyyətini.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş)
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1. Üzümlüüyün dünyada və Azərbaycanda inkişaf tarixini öyrənmək. Üzümlüüyün müasir vəziyyətini və inkişaf perspektivlərini bilmək.

FTN 2. Üzüm bitkisinin böyümə və inkişaf qanunauyğunluqlarını öyrənmək. Üzüm bitkisinin filogenetik və ontogenetik inkişafını bilmək. Üzüm bitkisinin illik inkişafı və onun əsas fenofazalarını öyrənmək.

FTN 3. Üzüm bitkisinin çoxaldılması yollarını müəyyənləşdirmək və onların icra texnologiyasını mənimsəmək.

FTN 4. Üzüm bitkisi üzrə tinglik təsərrüfatları və onların təşkilini öyrənmək. Üzüm bitkisi üzrə ting istehsalı texnologiyasını mənimsəmək.

FTN 5. Üzüm bağları üçün ərazinin seçilməsini, ərazinin üzüm bitkisinin tələbləri baxımından qiymətləndirilməsini bacarmaq. Torpağın əkin üçün hazırlanmasını, sahənin bölüşdürülməsini və dayaqları qurulmasını bacarmaq. Suvarma və gübrələmə sistemlərinin təşkilini bacarmaq. Bağın salınması və bitkilərin sahədə yerləşdirilməsi prinsiplərini mənimsəmək.

FTN 6. Üzüm bitkisinin mühafizə tədbirlərini bilmək. Üzüm bağlarında müşahidə edilən xəstəliklər və zərərvericilər haqqında anlayışa malik olmaq. Xəstəlikləri, zərərvericiləri və zərər formalarını müəyyən etməyi bacarmaq. Xəstəliklərə və zərərvericilərə qarşı müvafiq preparatları seçə bilmək. İnteqrir və bioloji bitki mühafizə tədbirlərini bilmək. Müxtəlif çiləyiciləri işə hazırlaya bilmək, müxtəlif bitkilər üzrə çiləyiciləri tətbiq edə bilmək, texniki xidmət işlərini apara bilmək. Tətbiq zamanı təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etmək və bitki mühafizə tədbirləri üzrə hüquqi tənzimləmə normalarını düzgün icra etmək.

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

XV. Kollektiv sualları:

1. Üzümçülüğün inkişaf tarixi və hazırki vəziyyəti
2. Üzümçülüğün xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti
3. Respublikada əsas üzüm sortlarının qısa xarakteristikası
4. Üzüm bitkisinin orqanları, onların morfoloqiyası, anatomiyası və fiziologiyası.
5. Üzüm sortlarının morfoloji və bioloji xüsusiyyətləri.
6. Üzüm bitkisinin mühit şəraiti ilə əlaqəsi
7. Üzüm bitkisi üçün torpaq şəraiti
8. Üzüm bitkisinin yeraltı hissəsinin orqanları, onların torpaqda yerləşmə dərinliyi, kökün vəzifələri
9. Üzümlüklərin təmir edilməsinin məqsədi və əhəmiyyəti
10. Üzüm bitkisinin qida elementlərinə olan tələbatı və tətbiq edilən gübrələrin növləri

XVI. İmtahan sualları:

1. Üzümçülük bitkiçiliyin bir elm sahəsi kimi
2. Üzümçülüğün inkişaf tarixi və hazırki vəziyyəti
3. Üzümçülüğün xalq təsərrüfatı əhəmiyyəti
4. Respublikada əsas üzüm sortlarının qısa xarakteristikası
5. Üzüm bitkisinin orqanları, onların morfoloqiyası, anatomiyası və fiziologiyası.
6. Üzüm sortlarının morfoloji və bioloji xüsusiyyətləri.
7. Üzüm bitkisinin mühit şəraiti ilə əlaqəsi
8. Üzüm bitkisinin böyüməsinə, məhsuldarlığına və məhsulun keyfiyyətinə işığın təsiri
9. Üzüm bitkisi üçün torpaq şəraiti
10. Üzüm bitkisinin yeraltı hissəsinin orqanları, onların torpaqda yerləşmə dərinliyi, kökün vəzifələri
11. Yerüstü hissənin orqanları və onların funksiyaları
12. Üzüm bitkisinin qida elementlərinə olan tələbatı və tətbiq edilən gübrələrin növləri
13. Gübrələrin verilmə vaxtı və texnikası
14. Tənəyin suya olan tələbatı
15. Suvarmanın vaxtı və norması
16. Üzümlüklərin təmir edilməsinin məqsədi və əhəmiyyəti

17. Məhsul verən üzümlüklərin təmiri
18. Cavan üzümlüklərin təmiri
19. Üzüm bitkisinin əsas xəstəlikləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri.
20. Üzüm bitkisinin zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri.
21. Məhsul verən üzümlükdə tətbiq edilən yaşıl əməliyyat
22. Üzüm bitkisinin kəsilmə qaydaları
23. Üzüm bitkisinin əsas çoxaldılması üsulları
24. Üzüm bitkisinin toxumla çoxaldılması
25. Üzüm bitkisinin vegetativ çoxaldılması üsulları
26. Üzüm bitkisinin qida elementlərinə olan tələbatı və tətbiq edilən gübrələrin növləri
27. Üzümlüklərin təmir edilməsinin məqsədi və əhəmiyyəti
28. Məhsul verən üzümlüklərin təmiri
29. Üzümlükdə məhsuldarlığın qabaqcadan təyin edilməsi və məhsul yığımı
30. Üzümün sortlaşdırılması və qablaşdırılması,daşınması və saxlanması

“Üzümçülük” fənninin sillabusu 6007001 Aqronomluq ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.Sillabus “Aqrar elmləri” kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (19 dekabr 2025 - ci il, protokol № 04)

Fənnin müəllimi:

Ü.M.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos.İ.C.Kərimov